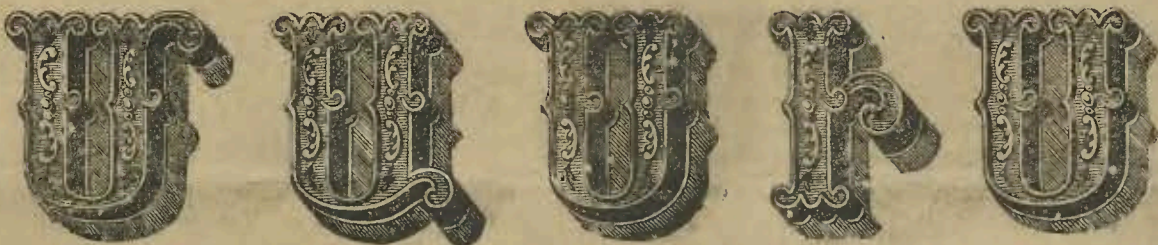

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համ. 8 ՄՃ.
Պաշտպան 10 ՄՃ.
վեցամսեյ Կ. Պոլսոյ 4 ՄՃ.
Գաւառաց 5 ՄՃ.
Ծանուցման տողը մէկ անգամի հա-
մար 3 դուրուշ, երկու անգամի հա-
մար 2 դուրուշ, ուսելի անգամներու
համար զատ աւելարկութիւն կըլ-
այ :

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրաց ճանրու-
ծ ախբը Խորագրութեան վրայ է :
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ
կամ որ և իցէ պրտելիւն Խորագրի
— Տնորէնին պիտի ուղղուի : Ղալա-
թիա Ստեփանուքեան ճառատէսի ի իւ-
ր 198, 3 օրս խան, Մասիսի գրասեն-
եակը :
Ճանրուծ ախբը չվճարուած նա-
մակ չընդունուիր :

ԼՐԱԳՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 6 ԱՊՐԻԼ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ռուս-թուրքական հաշտութեան հակառակ՝ ամեն կողմ անհանգստութիւն կը տիրէ, և մերձաւոր ապագայի մը վիճակը խիստ անստոյգ կե-րեւի : Կ. Պոլսէն Եւրոպական լրագրաց ղրկուած հեռագրաց մէջ կը ծա-նուցուի թէ Ռուսը վստիտի ամբողջութիւնները գրաւել կուզեն, թէ Օսմանեան նաւատորմին մէկ մասը կը պահանջեն, որպէս զի ինքն պատե-րաւր ծագի՝ անդղիական նաւատորմին գիւնդերէն Ս. յորոյցներն ընդ-հանուր մտատանջութիւն մը կը տա-րածեն, և Ռուսաց բանակին Կ. Պոլսի մոտերուն կասկածները կաւեցը-նեն : Կըսուի թէ Ռուսաց բանակին մէջ անհամբերութիւն մը կը տիրէ, որ զարմանալի չկրնար ըլլալ : Ռուսը մեծ գոտարութեամբ պատերազմը վերջացնելէ ետեւ, բնականաբար ի-րենց հայրենիքը դառնալու փափաք ունենին : սակայն ահա անողորմ դիւա-նագիտութիւնը զիրենք կը պարտա-ւորէ զէն ի ձեռքին սպասելու և հե-տեւաբար ինքնադուրեւնեց եւթմակայ ըլլալու, Չգիտցուի թէ այս վիճակն ե՞րբ պիտի վաճանգ տնէ : Լորտ Սա-լիպըրիի ապրիլ 1 թուով շրջագրա-կանն Ս. յսթէֆանոսի դաշնագրութիւ-նը քննադատելով՝ տէրութեանց խորհուրդէն առ այժմ անկարելի ըրաւ, մինչև որ անոր հիմնադրին վրայ հա-մաձայնութիւն չգոյանայ : Անգղիա ո՛չ Ս. յսթէֆանոսի հաշտութիւնը կըն-դունի, ոչ կը թողու որ Ռուսը Կ. Պոլսոյ և Կէլիպոլուի կողմն իրենց գը-րաւած ներկայ գիծերէն յառաջ խա-ղան : Այսպիսի յառաջդրում մը կրնայ Սնդուի և Ռուսիոյ մէջ պա-տերազմի հուրը բորբոքել : Ռուսը չեն կրնար նաև ետ երթալ, տակա-ւին վերջնական հաշտութիւնը կըն-քուած չըլլալուն պատճառաւ, և այս պէս իրենց գտնուած տեղը դաժ-ւած կը մնան անստոյգ և անտանե-լի վիճակի մը մէջ : Ս. յստ ամենայնիւ Կ. Պոլսոյ վրայ անխորհուրդ յարձա-կում մ'ընելով՝ հաշտութիւնը վտան-գի ենթարկելէ ալ կը խորշին : Ս. յս պարագայից մէջ՝ Ռուսիոյ և թուր-քիոյ տէրութեանց համար Ս. յսթէֆա-նոսի դաշնագրին իրենց մէջ գործա-դրելէ աւելի օգտակար միջոց մը չը կրնար ըլլալ, թողով որ Եւրոպական տէրութիւնը իրենց գրչի և գիւա-նագիտութեան կռիւը շարունակեն, որչափ և կուզեն, քանզի չկարծուիր առ այժմ որ այս կռիւն ուրիշ կեր-պարան առնու, այսինքն թնդանօթի և հրացանի կռիւ մ'ըլլայ :

Իսկ Անգլո-Ռուսական վէճին դա-լով, հեռագրական լուրերն հակա-

սական են : Հեռագիր մը կրտէ թէ կը յուսացուի որ Գերմանիոյ միջնորդութիւնը կրնայ յաջողիլ Ռուսիոյ և Անգլիոյ մէջ համաձայնութիւն գո-յացնելու, մինչդեռ Պորտեանոյի հե-ռագիրը կրտէ թէ երկու տէրութեանց անհամաձայնութիւնը կը յարատեւէ : Խորհրդարանին վիճաբանութիւններն ալ մեծ յոյս մը չեն սփռեր Անգլիոյ ապագայ աշխարհավարութեան վրայ, թէպէտև բազմաթիւ ճառեր խօսուե-ցան : Լորտ Պիքսֆիլդի ապրիլ 8 ին առաջարկեց որ ուղերձ մը ներկա-յացուի թագուհւոյն՝ պահեստի դո-րաց մէկ մասն ի զէն կուսելուն վը-րայ : Անգլիոյ առաջին նախարարը պաշտօնական գրութիւններ յիշելով ցոյց տուաւ թէ իւր աշխարհավարու-թիւնը դաշնագրութիւնները պահ-պանել էր, մինչդեռ Ս. յսթէֆանոսի դաշնագիրը դանդաղ ի բաց կը թո-ղու, ()սմանեան իշխանութիւնն Եւ-րոպական թուրքիոյ մէջ կը ջնջէ և անոր տեղ Ռուսական վարչութիւնը կը մտցնէ, Ասիոյ մէջ երկիրներ կը դը-րուէ և Ս. ժովը Ռուսական լիճ մը կընէ : Անգլիոյ պահանջեց որ դաշ-նագրութիւնն ամբողջ տէրութեանց խորհրդոյն ներկայացուի, սակայն Ռուսիոյ չընդունան : Ռուսի Սնդուի-ական կառավարութեան ալ միակ ըն-թացք մը կը մնար, այն է զինուորի-քանդի բոլոր աշխարհ զինեալ է, ուս-տի և իւր պահեստի զօրքն ի զէն կո-չեց : Լորտ Կրամփիլ յուսաց թէ հաշ-տութիւնը կը պահպանուի, քանզի ամեն տէրութեանց շահն այնպէս կը պահանջէ, և հարցուց թէ ինչու հա-մար կառավարութիւնն Ս. յստիոյ հետ չբանակեցաւ : Լորտ Տէրպիլ զինուո-րելու հարկ չտեսաւ, վասն զի Սնդ-դիա նաւատորմ ունի, տէրութեանց խորհուրդն համաձայնութիւն գոյա-ցընելու միջոց համարեց, և ծանոյց թէ Ռուսիոյ դէմ սրտմոռելու հիմնա-կան պատճառ մը չկայ : Նոյն իսկ եթէ պատերազմ ըլլայ, Անգլիոյ կողմէն աճապարեք հարկ չտեսնուիր : Պատե-րազմի ժամանակ Անգլիոյ հաւանա-կան դաշնակիցները նկատողութեան առնելով՝ Լորտ Տէրպիլ յայտարարեց թէ Ս. յստիա կրնայ դաշնակից ըլլալ, թէպէտ և անոր վրայ մեծ վտահու-թիւն չէր կրնար գրուիլ : Արկայիլի դուքսն յայտարարեց թէ Բրիտանա-կան շահերուն վնաս չկրնար դալ, նոյն իսկ եթէ Եւրոպիոյ մէջ Օսման-տիւն տէրութիւնը վերջանայ, և իւրս-րութեան ընթացքն, որ Եւրոպական թուրքիոյ կարգադրութիւնը բոլոր-վին Ռուսիոյ ձեռքը թողուց : Եթէ, ըսաւ, կառավարութիւնն Ս. յսթէֆա-նոսի դաշնագրութիւնը պիտի պատ-ուէ, այն ժամանակ առանց դաշնակցի մը Ռուսիոյ հետ պատերազմելու պի-տի պարտաւորի : Լորտ Սալիպըրի

Ժխտեց կառավարութեան պատե-րազմներ ընթացք, և ծանոյց թէ իւր ձեռք առած միջոցները պարզա-պէս զգուշութեան համար են : Լորտ տերուն ժողովը Լորտ Պիքսֆիլդի առաջարկած ուղերձն ընդունեց, որ յետոյ երեսփոխանաց ժողովէն ալ ընդունուեցաւ : Ելումտեց նախարարը ծանոյց թէ ներկայ վիճակը Նաբոլէոն Ա. ի Պոլսոյն Անգլիոյ վրայ յարձա-կելու պատրաստուած ժամանակին կամ Հնդկաստանի ապստամբութեան միջոցին չափ տագնապայից չէ : սա-կայն փափաքել է որ բանակը պատ-րաստ դառնուի՝ երբոր պէտք ըլլայ : Փարիզի դաշնագրութիւնն, որ հարա-ւային արևելեան Եւրոպիոյ վիճակը կարգի կը դնէր, վերջ գտած է : Ռուսիա կառավարելէ այժմ Ս. յսթէ-ֆանոսի դաշնագրութիւնը դնել ա-նոր տեղ : Բայց այս դաշնագրու-թիւնն ապագայ խռովութեանց ա-ռիժ կուտայ, և Անգլիոյ նպատակն է զայն բարեփոխել : Կարելի է Ռու-սիա խորհրդով կը ճանչէ թէ Անգլիոյ պահանջումն անիրաւ չէ : Պ. Կլաւտը-թոն անհամաձայնութիւնը բառնա-լու միակ միջոց համարեցաւ նախա-պատրաստական դեպքանախորհուրդ-մը : Լորտ Սալիպըրիի շրջաբերակա-նը քննադատեց, և Ս. յսթէֆանոսի դաշնագրութիւնը պաշտպանեց, որոյ մէջ միայն Պեստրապիլոյ վրայ Ռուսաց ըրած պահանջումն և նոր Պուլղա-րիոյ սահմանները մերժման արժանի գտաւ : Իսկ պատերազմի տուգան-քը, բաց ի հողային փոխարկութե-նէ, ըստ Պ. Կլաւտթոնի՝ Եւրոպական շահուց չվերաբերիր : Ռուսաց պա-մաններն անցեալ յունիս ամսոյ մէջ Անգլիոյ հաղորդուած էին, որ տ-նոց վրայ առարկութիւն չէր ըրած : վերջապէս Պ. Կլաւտթոնն տէրու-թեանց խորհուրդը գումարելու պէտ-քին վրայ պնդեց : Պատերազմական դրոժոց նախորդ նախարար Պ. Հար-տի պատասխանեց Պ. Կլաւտթոնի, և անոր ըրած այն ամբաստանութիւնը թէ Անգլիոյ նախարարը երկիրը պա-տերազմի մէջ ընկղմել կուզեն, հերքե-ման իսկ արժանի չհամարեց, թէ և, ըսաւ, աղբային անկումը պատերազ-մի չարիքէն աւելի ծանր է : վերջա-պէս այս վիճաբանութիւնները բնաւ չեն յուշներ թէ Անգլիոյ անպատ-ճառ պատերազմելու մտադիր է, քանզի նախարարը իսկ պատերազ-մասէր տալարհաղարկութիւնը ժխտե-ցին : վէլլինկոնի թղթակցութիւն-ներէն կը տեսնուի որ 1829 ին Անգ-լիա Ռուսիոյ յաղթութեանց նկատ-մամբ ճիշտ այժմեան ընթացքը բռնած էր առանց պատերազմի : Խորհրդա-րանին ատենախօսաց մեծ մասը տէ-րութեանց խորհրդոյ միջոցաւ ներ-կայ անհամաձայնութիւնները վերջա-ցընելու փափաք յայտնեցին :

Թայմլրագրին Պոլսոյ թղթակիցն՝ Ս. յսթէֆանոսի մէջ Նիքոլա մեծ դըք-սին հետ ըրած հետեւեալ կարեւոր խո-սակցութիւնը կը հաղորդէ յիշեալ թերթին :
“ Նիքոլա մեծ դըքսին հետ տե-սակցելու յաջող պատահութիւնն ու-նենալով, կրնամ ապահով կերպիւ-խօսիլ սոյն կայսերոջուն իշխանին կարծեացն ու քաղաքականութեան վրայ :
“ Ըսաւ ինձ թէ Ռուսիոյ աշխար-հավարութեան էական նպատակն էր՝ Պուլղարիա Սուլթանին հարկատու նահանգ մ'ընել՝ ինքզինք կառավա-րող, և թուրքիոյ քրիստոնէայ բնակ-չաց ալ նոյն իրաւունքներն ապահո-վել, զորս իսլամը կը վայելէ : Կու-զէր պաշտպանել զանոնք այն յոռի կառավարութեան դէմ, յորմէ այն-չափ տառապանք կրած էին անցեալ տարիներուն մէջ, բայց միանգամայն կուզէր որ իսլամ ժողովրդեան կեան-քըն ու ստացուածքն ալ հաւասարա-պէս յարգուին : Պուլղարիոյ սահման-ներն, ինչպէս որ որոշուած էին դաշ-նագրութեան մէջ, իւր աչքին էա-կան պայման մը չէին : այլ կրնային բարեփոխիլ այն կերպիւ որ ուրիշ տե-րութեանց շահերը չվնասին : Բայց միանգամայն չէր կարծեր որ Ռուսիա՝ Յունաստանի նոր դաւաճներ տալու համար Պուլղարիոյ սահմանադիւր-փոխելու հաճի : Նմանապէս կարելի չէր զիջանիլ թուրքիոյ փափաքանաց, որ Պուլղարիոյ սահմանը Պաքսանե-րուն դառնանայ և Կարմիր ծովը իւր-հանրապետութիւնը իրաւունք ունէր, և ամենամեծ մասին հատուցումն ըս-տանալու ամենէն գիւրին միջոցն էր Ասիոյ կողմէն քանի մը քաղաքացի իրեն տրուէին : Եւրոպա ամիս մ'առաջ գի-տէր կայսեր կարծիքն՝ Ասիոյ մէջ եր-կիր ստանալու մասին : Կայսրը բնաւ իրաւունք չուներ Կ. Պոլսին առնելու, ոչ ալ թուրքերն Եւրոպայէն վաճը-տելու : Գարդանել և վստիտր այժ-մեան պէս պէտք է մնան : Անգլիոյ մէջ հզօր կուսակցութիւն մը հաւատա-ցուց թուրքաց թէ Անգլիոյ պիտի օգնէր իրենց : Հիմա ալ Անգլիոյ անցեալ մէկ աղբայիկ մասը կը փափաքի աւելի տեղ առնուլ թուրքերէն և Յունաս-տանի տալ : Ս. յս աշխարհավարու-թիւնը շատ լաւ հասկցուած է Սուլ-թանէն, որոյ կայսրութիւնը խիստ դըժ-ւարին է և դժուար է Գիւրին է հոս հասկնալ թէ Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջև պատերազմ մը ծագած ժամանակ Սուլ-թանը բնականաբար չեղար կը կենայ : Մեծ դուքսն իրաւացի պատճառներ ունի հաւատալու թէ Սուլթանը շատ գոհ կըլլայ եթէ Ռուսը և Անգլիա-ցիք միանգամայն իւր հոգէն դուրս ելնեն : Եթէ անգլիական նաւատոր-մը մեկնի, Ռուսաց ալ նաև մնանքն

անմիջապէս կ'սկսի: Բայց հիմա անհրաժեշտ է որ Ռուսաց վիստադրական շուքենաւերն անգղիական նուաւորումին ձեռքն ինտու վաճառքին ենթարկուին, և այժմ Բուստական զօրաց վիստադրէն նաւ նստելուն, Միւս գումարը չյուսար որ տար դէմ առարկութիւն մ'ըլլայ: Ռուսական զօրաց ուժն և Պէտրքիւքէի մասաւորութիւնը դիւանդներուն ամենքն ալ պէտք է ճանչնն թէ այդ գիրքն տուածը դժուարութեան կրնայ դուրսիլ: Ամեն կարգադրութիւնը և զան թուրքաց գիտութեամբն ու հաճութեամբն: Բնաւ ծածուկ դիւանդ մը չկար այս առաջարկին մէջ: Միակ նպատակն էր զօրքերն յարմարագոյն կողմէ և հետք եղածին չափ արագութեամբ նաւ մտցնել: Սակայն, Անգլիոյ զգալունքն յարգելու համար այդ ծրագիրն ետ թողուցաւ, թէ և 90000 ռուսլի ծախք պատճառած էր Ռուսիոյ: Ամեն պարագայից մէջ, կայսրն այն կերպով վարուեցաւ որ Անգլիոյ սրտեալ չահերէն ոչ միայն չգպշուի:

«Իւր կարծիքն է թէ դաշնագրութիւնը պէտք էր վիճարանութեան ենթարկուէր Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջև, և թէ համաձայնութեան հասնելու համար լուրջ ջանքեր պէտք էին: Կ. Պոլսոյ դեսպանախորհրդին առաջարկները ներկայ դաշնագրութեան հիմ եղած էին: Կրած փոփոխութիւններն անկէ ետքի դէպքերուն տրբիւնքն էին: Միւս դուքսին կարծեօք՝ պատերազմ ընելու պատճառ չկայ, և ի՞նչ Անգլիոյ պատերազմին ստիպել գիտարի, միւս տէրութեանց ոչ հաւանութիւնը կունենայ և ոչ աշխույժութիւնը: Ռուսիա՝ ինչ նպատակաւ որ այս պատերազմն ըրած էր, նոյն նպատակին հասաւ: Մասնակցողաց ամենն ալ կատարելագոյն յոգնած էին և իրենց տեղը վերագաւառելէ զատ ուրիշ բան չէին ուղեր: Սակայն եթէ նոր պատերազմ մը ծագի, անենն ալ պատրաստ են պատերազմելու կայսեր և Ռուսիոյ համար: Այսու ամենայնիւ կը յուսայ թէ պատերազմը կրնայ տակաւին ի բաց թողուիլ, և թէ կայսրն խաղաղական տրամադրութիւններն և Անգլիոյ ժողովրդեանն ողջմտութիւնը գիտութեան առաջը կ'առնուն:»

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտոն 15 ապրիլ.
Երեսփոխանաց ժողովին մէջ Սեր Հէնրի Ալֆրէ հարցոյ թէ տարիք է որ Ռուսները Պոլսոյ վրայ իշխանին ընտրութեանը կը ձեւանարկեն: Սեր Սթաֆօրտ Նորթ-թոմ պատասխանեց թէ կառավարութիւնն այդ մասին տեղեկութիւն մը չունի:

Աթէնք 16 ապրիլ.
Թեսալոնի մէջ գինադու մը կնքելու համար բանակցութիւնները կը շարունակեն:

Լոնտոն 16 ապրիլ.
Երեսփոխանաց ժողովին մէջ Սեր Սթաֆօրտ Նորթթոմ Պ. Թորթէրի պատասխանելով ըսաւ թէ իրաց վիճակին վրայ այս միջոցիս մանրամասնութեան մասնէն անպատեհ է: Դժուարութիւնք կան անշուշտ և իրաց վիճակն ալ սրտատանջ ըլլանութիւն մ'ունի: Բայց, աւելցուց երկու տական զօրծոց նախարարն, ոչ այդ վիճակը ծանրացնող, ոչ ալ գոհացողիչ կարգադրութեան մը յոյսը տկարացնող գէպք մը վրայ չեկաւ:

Թեսալոնի և Եպիրոսի վերաբերեալ ուրիշ խնդրոյ մ'ալ պատասխանելով ըսաւ թէ կը յուսայ որ Անգլիոյ միջնորդութեան չնորհիւ այդ դաւառաց խաղաղացումը խիստ մօտ է:

Ի վերջոյ յայտարարեց թէ Անգլիոյ առանձին մնացած ըլլալուն խօսքը՝ զոր Պ. Թորթէր զօրծածեց, արգարացնող իրողութիւն մը չկայ:

Լոնտոն 16 ապրիլ.
Թայմզ կը ծանուցանէ թէ երէկ Լոնտոնայի և Բեղրադապոլի միջև կարծեաց փոխանակութիւն մ'եկաւ բարեկամարար և

կէս պաշտօնական կերպիւ: Յիշեալ լրագիրը կըսէ թէ անգղիական դեսպանախորհուրդ մը հաւանական է:

Բեղրադապոլէն եկած լուրերու նայեալով՝ Ռուսներն ընդհանուր զօրաժողով մը կը պատրաստեն:

Լոնտոն 16 ապրիլ.
Երեսփոխանաց ժողովը կառավարութեան բաղձնաց համեմատ իւր նիստը մինչև մայիս 6 յետաձգեց:

Լորտերուն ժողովն ալ մայիս 15 ին թողուց:

Պրին 16 ապրիլ.
Նոյն անտուգութիւնը կը տիրէ միշտ տէրութեանց մէջ եղած բանակցութեանց վրայ: Այսու ամենայնիւ տեղի կայ հաւատարմութէ միջնորդութեան հիմերուն վրայ համաձայնութիւն կայ:

Աթէնք 16 ապրիլ.
Անգլիոյ Առաքելոյ և Ռուսիոյ մէջ բանակցութիւնը կը շարունակին: Հոս տակաւին յոյս կայ համաձայնութեան մը հասնելու:

Պաքէշ 17 ապրիլ.
Ռուսներն իրենց կառավարութիւնն Այսթիֆանոսի դաշնագրութեան դէմ բողոքոյ ծանուցադրելու մը զրկեց Բեղրադապոլի:

Կալիֆթա 17 ապրիլ.
Հնդկաստանի Անգլիական կառավարութեան հրաման եկաւ որ անմիջապէս Մալթա զրկէ երկու գունդ Հնդկի և երկու գունդ ալ Եւրոպայի հեծելազօր, նմանապէս երկու գունդ Հնդկի և երկու գունդ ալ Եւրոպայի հետեակազօր՝ երկու վեցեակ թնդանութիւններու և չորս գունդ մարտիկ ալ գինուորական երկրաչափներու հետ:

Լոնտոն 17 ապրիլ.
Զրոյց կը պարտի թէ տեղւոյս Ռուսական դեսպան Եւսեփաֆ Կոման այսօր վաղը Բեղրադապոլի պիտի երթայ:

Թայմզ կը ծանուցանէ թէ Նիքոլա մեծ դուքսը մօտ ժամանակէն Բեղրադապոլի պիտի երթայ, և անոր տեղ թո՛ղթիպէն զօրավարն Այսթիֆանոս պիտի երթայ:

Անգլիոյ ծովակալութիւնը քառասուն հազար զոքենաւեր զրկեց Մալթա, որպէս զի զորհուրդ նաւերը պահպանեն ծովառուսներէ:

Աշտարակաւոր Մօնթրը դրահաւորը Դարգանէի անգղիական նաւատորմին հետ միանալու գնաց:

Լոնտոն 17 ապրիլ	
Օմ. Բօն.	8 4/16
Փոլ.	1865 8 1/2
»	1869 7 3/4
»	1871 34 1/4
»	1872 13
»	1873 7 3/4
»	Եղիպա.
»	32 3/8
Անգլ. Բօն.	95

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝
Նախկին Մեծ-Եղարքոս Մէհմէտ Բիւշտի փաշան նախարարաց խորհրդոյն անգամ անուանեցաւ:

Միջերկրական ծովու Օսմանեան նաւախումբին հրամանատար Հօպարթ փաշան Կ. Պոլսի գաղով, անոր տեղ Գայսերի Մէհմէտ փաշան յիշեալ նաւախումբին հրամանատար անուանեցաւ:

Լրագրաց ոմանց խօսքին նայելով, Հօպարթ փաշա՝ Օմ. ծառայութեան հրաժարելով՝ Անգլիոյ պիտի երթայ:

Ի նպատակ Օսմանեան վիրաւոր և հիւանդ զօրականաց՝ քանի մը տիկնանց ջանքով կազմուած վաճառանոցն (պաշար) երեքարթի իրիկուն բաղուեցաւ Ղալիթա-Սարայի դահլիճներուն մէջ՝ ընդ պաշտպանութեամբ Ղաղի Օսման փաշային:

Անթիւ Նիթեր, որք նուէր տըրւած էին առատափրտ անձերէ, մեծ ճաշակաւ շարուած էին և վիճակաւ կը քաշուէին միմեզ ամայն գեղեցիկ օրիորդք և տիկնայք սիկարաներ և ծաղիկփունջեր կը վաճառէին ներս մանուշեքուն:

Կայսերական նուագ-որամից խումբըն ալ իւր նուագերով ութնամբք առաւել կենդանութիւն կուտար այս բարեգործական հանգիսին, որ յուսացումէն աւելի արգիւնաւոր եղած կերելի:

Վեհ. Սոլիմանին առաջին սենեկապետ Նաֆիզ փաշան երեքարթի օրը Բ. Դուռն երթալով՝ քանի մը զեկուցումներ քրտա առաջին նախարարին և արտաքին գործոց նախարարին:

Իրիկուն մօտ Վսեմ. Սաֆվէթ փաշան Երեսփոխ պալատը դնաց:

Միւշիկ Մէհմէտ Ալի փաշան և Ֆերիզ Բէշիտ փաշան երեքարթի օրն Այսթիֆանոս երթալով խորհրդակցեցան Նիքոլա մեծ դուքսին հետ:

Կըսուի թէ Աստրիոյ կառավարութիւնը պաշտօնապէս ծանուցեր է Բ. Դուռն թէ ինչ ինչ պատճառներէ հարկադրեալ՝ Հէրսէքն ու Պօսնան առժամանակեայ կերպիւ պիտի դուրսէ:

Այսթիֆանոս բանակեալ Ռուսական զօրաց քանի մ'օրէ ի վեր մայրաքաղաքին շրջակայ բլուրներուն վրայ ցրուին այլ և այլ կարծեաց և զրոյցներու առիթով տուաւ, որոց ամենէն հաւանականը կերելի Ռուսական զօրաց մէջ ժանտառներու ճարակած ըլլալն, և այս պատճառաւ զօրքերը բարձանց վրայ ցրուելու հարկը: Այս պատճառը կուտան Ռուսք վերոյիշեալ զինուորական շարժմանց:

Կայսերական կառավարութեան ձեռք առած խնայութեան միջոցներուն Պետական խորհուրդն ալ ենթակայ ըլլալով, անգամներէն Մանուտի փաշա, Գարաթիօտարի Բօնաթիմանիէ Էֆենտի, Պաք պէյ և Չօմաքօ Էֆենտի ինչպէս նաև երկու Մուսլիմ և չօմ Միլիտարի պաշտօնէ դադարեցան:

Թղթագրամից ջնջման յանձնաժողովը կը ծանուցանէ մեզ թէ երկու շաբթի օրն 334760 զրջ հասոյթ գոյացեր է ալիւրի տուրքէն:

Օսմանեան կայսերական Պանքային կողմէ հրատարակեալ ազգ. մը հրաւեր կը կարգայ հասարակութեան թէ հինցած թղթագրամ ունեցողները Պանքան տանելով ֆիլիկաանաւոր թղթագրամից հետ փոխանակեն:

Յիշեալ Պանքային մէկ ուրիշ ազգ. ալ բացարձակապէս կը հերքէ այն զրոյցը թէ արքունի դանձուն կոխած թղթագրամին գումարը կայսերական հրամանագրերով որոշուած 16 միլիան իլրայի գումարէն աւելի է: Միանգամայն թղթագրամը ջնջելու գործողութեանց վրայ ալ քանի մը տեղեկութիւններ կուտայ:

Պատիւթթ կը ծանուցանէ թէ երեքարթի օրը Բուսթիլէն 20 Պուլաքներէ բաղկացեալ պատգամաւորութիւն մ'եկեր է Այսթիֆանոս և ուղերձ մը մատուցեր է Նիքոլա մեծ դուքսին:

Վաքըթ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Օսմանեան զօրքերը Գարապուրունէն ետ քաշուած ժամանակ՝ տեղւոյն իսլամ բնակիչները Կ. Պոլսի գաղութներ էին, բայց հաշտութեան կրնաքուլէն ետեւ նորէն իրենց տեղը դառնալով՝ երբոր իրենց գեղջկական աշխատութեանց կ'ըրադէին, շրջակայ գիւղօրէից Պուլաքները՝ Ռուսական զօրաց բացակայութենէն օգուտ քաղելով, անցեալ շաբաթ տուաւ օտ Գարապուրունի դէպին վրայ յարձակելու վերոյիշեալ իսլամ բնակիցաց բոլոր կենդանիներն և ուրիշ գայքերը՝ մինչև անգամ հանդերձները կ'ըրադէին, մէկ երկու հոգի սպաննե-

ալ կամ վիրաւորելով, այնպէս որ յիշեալ իսլամ գիւղացիք վերստին Կ. Պոլսի փախեր եկեր են թշուառ վիճակի մէջ:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ			
Ե Ս Շ Ա Մ Ը Ո Ւ Մ Ո Ւ Մ Ի Է			
5 ապրիլ չորեքշաբթի իրիկուն	8.31		
6 ապրիլ հինգշաբթի առաւօտ			
Բացուեցաւ	8.32		
Ժամ 6 ին	8.32		
Բուսթիլի երկաթուղի	Փր.	28 75	
Թալապարտ	Վր.	265 30	
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵՊԹՈՑ			
Կ. Պոլսի 5 Ապրիլ			
Ստիլթէ Էնէրայի բաժ.	Անգլ. լր.	2.28	
» ֆոխանակութեան		2.	
Կ. Պոլսի Պանքային		2.32	
Քրէտի Էնէրայի		2. 8	
Քրէտի Օսթրո-թիւրք		—	
Փոլ.	1863	Ֆր.	38
»	1865	»	38
»	1869	»	36 50
»	1872	»	14
»	1873	»	35
Թրամուայ	Օմ. լր.	4 5	

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

Փօքը Ասիոյ դաւառաց մէջ Չէրքէզաց անպատահութիւններն անպատահաւ կը շարունակեն ի թըշւառութիւն խաղաղ և աշխատասէր ժողովրդոց: Ամենէն ցաւալին և միանգամայն զարմանալին այս է, որ Բ. Դուռն անգաղաք զրկուած ստիւպողական հրամանները կարծես թէ բնաւ ազդեցութիւն չունին դաւառական իշխանութեանց մեծ մասին վրայ, որոց թոյլ ընթացքն անհոգութեան թէ տպիկարութեան արդիւնք է, չենք կրնար ճշգրիտ որոշել: Եթէ չենք սխալիր, անցեալ տարին Դըռնէն դաւառները զրկուած հրամանագիր մը խոսիւ կ'սպառնար դաւառական իշխանութեանց թէ իրենք պատասխանատու պիտի բռնուին գործուած առաքնութեանց, բայց այս սպառնալիքն առանց գործադրութեան մնաց: Ըստ մեր կարծեաց, մինչև որ այս սրտումը չգործադրի, այսինքն մինչև որ դաւառական իշխանութիւնք պատասխանատու բռնուեն լով չպատժուին, դաւառաց ժողովուրդները, մասնաւորապէս իտալիական, անգործութիւն ու ապահովութիւն տեսնելիք չունին:

Նիկոմիդիոյ Պարտիզակի գիւղին թաղական խորհրդէն և քահանայից դասէն Պատրիարքարան եկած տեղեկաբեր մը կը ծանուցանէ թէ՝ յիշեալ գիւղին Հայ բնակիչներէն ատուն հոգի Նիկիոյ կողմը ճանրուած ժամանակ՝ յանկարծ քանի մը Չէրքէզք տնոց վրայ յարձակելու, 15 հազար զրջի չափ ստակներ յախալակելու, ձիւներն աւեր, և չարաչար գանաւ կոծելէն յետոյ ամենուն ալ թեւերն ետենին կապելով իրան մէջ թողնելու քանցեր են: Մեր այս խեղճ ազգայինք այսպէս երկար ժամանակ անօթի ծարաւ տանջուելէ ետեւ՝ հուսկ ուրեմն անցորդաց ոմանց շնորհիւ մահուանէ ազատեր են:

Իզմիրի Արշալոյս լրագրոյն վերջին թիւով հրատարակեալ նամակի մը մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

«Ասիէ չորս օր առաջ երկու մասնակցաներ ուրիշ մէկու մը առաջնորդութեամբ կը ներկայանան բարեկամ Պ. Յովհաննէս Արիկեանի, և ցուցնելով Միշի Ս. Կարապետա զանքն ու Պատրիարքարանի կնիքը կը բողոքեն վերջին մը (որ այն աղքատներէն մէկուն խորհուրդ անունովն տրուած և նոյն կնիքով մուրաբու համար որոշեալ ժամանակն ալ սպառած է), կառավարիկն գաղտնի որ

նորն օրինակ երկու հատ գրէ, և զինքը լիովին վարձատրել կը խոստանան. կրտսէն միանգամայն թէ արդէն հոգ տարած են ինիք շինել տալու: Պ. Արիկեանը թէ և իրենց կիմացնէ որ բրածնին մեծ նենգութիւն մ'է, և մեծ պատժոյ արժանի պիտի ըլլան եթէ ազգային վարչութիւնը իմանայ, սակայն մտադրանքներն առնաւորապէս զժողով կը մեղինէ, և Պ. Արիկեանը մեզ պատմելով այս գործը, հետամուտ եղանք անոնց գործերը խողովակելու, և երեք քուտարը կանգալը տաճիկ փորագրելի մը քով տեսանք և անմիջապէս Առաջնորդ սրբազան հօր գլխով զորք իմացուցինք, որ զրկեց քէհնան նոյն կոնգալը գրաւելու: Տեսնենք թէ ինչ վախճան պիտի ունենայ այս մտադրանքը ընթացքը: »

Նոյն թերթին մէջ կը կարդանք նաև հետևեալը.

«Արժանայարգ. Հ. Խիէքճեան պատուելին, որ Կ. Պոլսոյ խոստովողի Ա. Նուարեան և Շահնազարեան ուսումնարանին նախկին տեսուչն էր, յանցելու մէջ չարափութ. եհատ ի ընդմիտեալ, և ըստ խնդրոյ վիճակիս ազգային վարչութեան ստանձնեալ որ չեղան տեսչութիւն քաղաքիս երկուց սեւակ տաքային վարժարանաց և արդէն սկստալ վարել զիմափութ և զծանր պաշտօն իւր: »

«Քաջայայտ եմք թէ իւր փորձառու և բարեկամ գործունէութեամբ քը պիտի յաջողի ըստ արժանոյն զորքացնել զյիշեալ հաստատութիւնը, ի միտմարտութիւն ճշմարիտ ազգասիրաց: »

ԹՎԹԱԿԱՆԻԹԻՒՆԸ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ

Նալ (ի Բուսնիս)
18 մարտ 1878

... Խմբագիր.

Թէ և անծանօթ Ջերմուք Մեծապատուութեան և ընթերցողաց պատուական լրագրի ձեռք, այլ սէր ծառայելու ազգին մասնակցելով աշխատութեան իրիք հրատարակելու ի պատուական ձեռնարկը լրագրի յաղագս զեղծմանց յոյժ գործէ ի նպատակ և հակառակ երկու յողումք ևս երեքան՝ մին ի Ֆրանս քաղաքէ Բուսն. նոյն և միւսն ի Պարսի քաղաքէ Գրան. սիրկանից, միջ զիս յառաջ անցանել ի ստորա Մասնաց պատուականի, և անգանոր իրել գանդ արձանաց կարծեաց բազմաթիւ ազգայնաց կողմանց հարգողք պատուարժան ընթերցողաց ձեռք:

Արդարեւ, ազնիւ տէր, սքանչացոյց զմեզ ձայնն այն որ լսելի լինէր ի ծոցոյ աստի ազգայնաց Բուսնից, և դատաւարաբար վեղծմանն՝ որ նուրա ինն կերպարանք զէմ եղեալ՝ անվեհեր յառաջ ընթանայր ի միջ Բուսնից Հայոց... զքերթութեամբ անմիջ յորժնոյն, «Դատ մը ի Բուսնիս առ որ պատկանի, ձիւք հաւկթին» մակաղբը եալ, որ թէպէտ առաջին հայեցումով միջին երեւի և անորոշ, այլ որոշ ի Բուսնիս եւ ընտելեալ Հայք՝ որոշ և ըստ ասի կերպարանէր աշացն առարկայ այնր զիմանութեան. այն է անխորհուրդ և թեթեալարժ որ կրօնական՝ որ առաւել քան զմի ամ գեղերի ի կողմանս յայտաբերէ:

Այլ ո՞րքան ապշեցոյց զմեզ ընթացքն այն պատասխարելի՝ զորոյ զատման թիւնն ընթերցող նոյնաց յէջս Մասնաց պատուականի, ի յողումք իրիք յղելու ի Ֆրանս, յորում իրաւամբ կըլտարեալ էր վարդապետն զայրացող յերգիծաբանութենէ անտի վերջգրեցելու: Զինչ յանգնութիւն, շատեմ... որ ժպրհի, փոխան յամբ ի ի տրտմութիւն զգանելու, մանաւանդ ի նուիրական անդ վայրէ՛ այն է ի Ս. եկեղեցւոյ, ոչ միայն առ ոչինչ զբեր գիւր դատաւարաբար զնայ, այլ և երանել ի Ս. բեմն:

զի առաջի Ստուծոյ և ժողովրդեան ի հաստեցումն իւրոց այսպիսի քննուց ընթերցանքէ զժողովուրդն զոր վեհանձն արգարեւ հանդիսացեալ է հանդուրժելով այսօրինակ զաղիւր և բասիր վարմանց առաջի սրբոյ սեղանոյ: Այլ դարմանք ինն եղեն ինչ զի ո՞րպէս զանց արար հոգարարութիւնն Ֆրանսոս անդադարաւ թողուլ այսպիսի ինն արարս ի կողմանէ եկեղեցականի ուրուք, և եթալ զսուրբ տեղին՝ տեսարան յաղբի կրից զեղծմանց անձինն՝ զորոյ յաշխարհիս Բուսնից ոչ ոք է որ չգիտիցէ զինչ լինեն:

Բարեք, նոր այլ ինն քաղաքութիւն զեղծման. մինչեւ տառապանք դարմանք էին մեզ ընդ այս դարձեալ, և ահա ի Գրանսիրկանից ի Պարսի քաղաքէ ևս լսի ձայն ինն քաղաք զեղծմանց անձինն զեղծելու. այլ զիս քաղաքացի աշու իմաց տեսանել ի ներքոյ յողումքոյն՝ որ հրատարակեալն էր ի 2094 ու թուով Մասնաց պատուականի, զստորագրութիւն առնն ազգասիրի և ողջամտի Տեառն Յակոբայ Ֆրանսոսեանց, որոյ լաւագոյն զգացմանց և բարեմասնութեանց հաստեղեալ է իմ, յանցանել իմում ընդ քաղաք անդ յամին 1874, բաղդաւոր դու ըմ ծանօթ և մտերմ լինել Ազնուութեան նորին, որպէս և բարի բարի յատկութեանց և ձրից: Ուստի յապուշ կըլթեցայ թէ ո՞րպէս մարթ իցէ այսպիսի յատկութեանք և ձրիք օժտեալ ումք յանխորհուրդ մտանել ի պայքար, առ ի ծածկոյթ և պաշտպան հանդիսանալու այնպիսի ումք՝ որոյ զեղծմանց և գաղտնապարտելի զնայելու անաղանդք յամն նուտեք ի Պարսիքարարան իսկ առաւել են ձայն:

Այլ փարատեցան վարանք իմ, յորժամ յուշ եղև ինչ թէ է ոք առ նմա որ առաջնորդն եղև արկանել զՆորին աղըւււութիւնն ի թակարդ. այն է կրեական ում յոթնաթէ Միթիքարեանց վիճենայու, հաստատեալ անդանոր ի Պարսիք ամօք ինչ յառաջ, զորմէ զբուսնեց ինն խօսս արկանել ինչ Ազնու Յակոբ Ֆրանսոսեանց, ի տեսակցութեան անդ մերում. յայր սակա զըլիւ ինն լինէր ինչ հետաւ մուտ լինել և ծանօթութեան յիշեալ կըլթերականին. որոնեցի արդար և յաճողեցայ զտանել զնա. այլ ծանօթութիւնը և տեղեկութիւնը զմանն՝ որ յիւրմէ և յայրոց հաստ արարին զիս թէ անձնաւորութիւն ինն Յիսուսեան հաշակաւոր միաբանաց արմատ արկեալ էր ի բան նորա և ի զգացմանն: Շրթունք նորա արդարեւ յեղեցելն զաղապարտութիւն և զՀայութիւն, այլ զործք նորա յայտ առնէին թէ օտարաւ ինն են սրտի նորա այսօրիկ... և թէ սուտապատուութեան արհեստի արդիւն են բարբառք նորա զայնց իրաց՝ որք չարքենն զգացմանս զիւրայայտ: Սմին իրի ոչ զժուարին ինն եղև ինչ ձանաչել զբուն հեղինակ զբուսնեց յիշեցելու, որոյ եղանակ բանիցն և պատկեր սրտին տպաւորեալ էր ի դրուսման:

Այսպէս՝ մինչեւ ի միջ կողմանէ պայման զինչ ոչ զատաղով հանդիսանալ մուրթեան իմիք, որ յերկրմանս առաւել իցէ ի նախալիւնք բանաստեղծութեան անդ, յայմէ կողմանէ սրտի մտք գուն զործէ զատագով հանդիսանալ, զրպարտութիւն կողմով զատագեալն զմանն՝ որ բարանայ և յանդիմանութեան էր արժանացեալ ընկեր նորին և միաբանակից նախկին:

Աղէ, ո՞ տայր ինչ ջուր աշաց ողբալ զի ազնիւ և պիտանի ինն անդամ ազգիս՝ որպիսի է աղաչա Յակոբ Ֆրանսոսեանց, անկեալ է ի թակարդ առն ուրուք... ի, որոյ նպատակ տարաւի է ինչ՝ ոչ միայն ընդ գրով՝ այլ և ընդ խորհրդով իսկ արկանել...:

Արդ... Խմբագիր, աղաչեմ զմեզ ընդ ստանալ զրոյս հրատարակել ի գիտութիւն համայն ընթերցողաց և ի ծանօթութիւն բաղեկամի իմաց ազնուականի, զի զգուշացին ըստ առաւելին՝ զամենայն որ ինչ չողայ՝ յոսկի հաւատալ. և ընկալուրուք զխորին հաւատաւ մեծարանաց իմոց:

Որով մնամք
Ջերմուք ազնուութեան
Գ. Ս. Յակոբեան

Հայր. Կրթարան Օրթա.
քէյ 5/17 ապրիլ 1878

... Խմբագրապետ Տէր.

Դատուրի Բուսնիս զորոքանակին ընդ հանուր գանձապետ Վսեմ Ստեփան Ջաղարեան Ստեփանց Հայագիւր լրագրատուական պաշտօնակալն անցեալ կիւրակէ երեկոյ բարեհաճեցաւ այցելութիւն տալ ինչ քանիս երկու պատուաւոր ազգայնոց ընկերակցութեամբ:

Նորին Վսեմութեան այցելութիւնն զպրոցական արժանապաշտ մեծարանք ընդունելու փութացաւ ընդ առաջ ելնելով զիշխութիւն աշակերտաց հետ, և առաջնորդեցին զինքն ի վերին սրահ Կրթարանիս: Հոն աշակերտք երկու ազգային ընտիր երգ, «Միծեալակ» և «Մեր հայրենիք», երգեցին ի մեծարանս Նորին հայագարմ Վսեմութեան: Յաւարտ երգոցն, Նորին Վսեմութիւնն մի քանի քայլ յառաջանալով՝ ազգասիրական եռանդուն յորդոր մ'ողղկեց առ աշակերտս աղնուական և վայելուչ լեզուաւ մը:

Յետոյ Կրթարանիս ուսմանց ծրագիրն և ժամանակացոյցն աչքէ անցուց, ինչպէս նաև աշակերտաց մի քանի նկարներն. տեղեկութիւն ստացաւ մեզնէ Կրթարանիս ուսումնական և նիւթական վիճակին վերայ, և ի նշան իւր բարձր գոհունակութեան՝ սիրալիւ համակրանք մեր ձեռքը սեղմելով «Ապրիլ, շատ ապրիլ, Պարոն երիտասարդ, ըստ զինքն» «Երանան վեհանձնութեամբ մը, կարի «Գոհութիւն է ձեր գործն, բայց երբէք «մի վնասիր» արդարեւ ազգին մէջ քիչեր «կան ձեր աշխատութեան յարգն ու արք» «Ժանիք ձանաչող. բայց այդ քիչերն ալ «բաւական են ձեզ. դուք ապագային «համար էք. ուրեմն ինչ եռանդով որ «սկսաք, նոյն եռանդով շարունակեցէք «ձեր գործը և պիտի յաջողիք: »

Այսպիսի արձուարար ինն հրաժեշտ տալով մեզ և աշակերտաց՝ մեկնեցաւ դո՛ւրսիւ և զուարթաղէմ, յոյս տալով մեզ վերադառնալ այցելել և երկարօրէն տեսակցել:

Սոյն պատկաւելի այցելութիւնն, որ պատուաւոր չորս մ'է Կրթարանիս, մեր սիրտն անհուն երախտադիտութեամբ լըցուց. ուստի... Տէր, հաճեցէք ձեր պատուական լրագրոյ միջոցաւ մեր խորին շնորհակալութիւնն ու մեծարանքը մատուցանել հրապարակաւ Նորին ազնուամիտ Վսեմութեան:

Մնամ խորին յարգանք
Յ. Գաբրէլ

Ա. Զ. Դ.

Ռոտոմբոյն հայագիւր ճարտար բժիշկ մը կը խնդրուի, որուն տեղական կառավարութիւնը 1000 զրջ ամսական պիտի վճարէ իւրան 125 զրջէն, առանց հաշուելու հիւանդաց այցելութիւններն ստանալիք վարձքը, որ ամիսն 3—4000 զրջի կրնայ հասնիլ, բաւական է որ պատուաւոր և բարու յակամի տէր անձ մ'ըլլայ:

Միանգամայն վարպետ գեղարդ մը կորցուի բժշկին հետ, և ասոր համար ալ յատուկ գեղարան մը կայ պատրաստ ամեն տեսակ գեղերով:

... Խմբագիր.

Կը խնդրեմ որ թող տաք ինչ ծանուցանել ձեր թերթի միջոցաւ որ վաղաժամիկ Պ. Անդրանիկ Թօհանթեանի անդադարան ընտանեաց օգնելու յատկացեալ վիճակահանութիւնը կատարուեցաւ իւրաքանչէր, 2 ապրիլ վարժարանին մէջ, և հետեւալ թիւերը չահեցան:

Ա. 34. Բ. 330. Գ. 434. Դ. 228. Ե. 494. Զ. 64. Է. 457. Ը. 144. Թ. 61. Ժ. 197:

Սոյն թիւերէն իւրեանց քով ունեցողներն կը հրաւիրուին ստանալ ի մէջ իւրեանց բաժինն:

Շնորհակալութիւն ամեն այն ազ-

նիւ անձանց, որ հաճեցան մասնակցել սոյն բարեգործական գործոյն:

1878 ապրիլ 4 Գանձապետ
Պէրպլեւեան վարժ. Ռ. Յ. Պէրպլեւեան
Գասարգիւլ

Ա. Զ. Դ.

ՄԱՍՆԱԺՈՂՈՎ ՕՍՄ. ՊԱՐՏԱՑԵԱՐՑ
Ի ԹՈՒՐԻՔԻԱ

Կը օնուցուի հասարակութեան թէ Օսմանեան պարտատեարց մարտ 9/21 ի ընդհանուր ժողովին մէջ քըւէարկեալ սրղմանց մէկ օրինակը հետեւալ հաստատութեանց ամեն մէկուն մէջ գրուած է, ստորագրութիւն ստանալու համար:

Պանք Էնրէսիւլ Սթաման.
Գրէտի Լիօնէլ.
Պանք սը Գոնթման ինօրլը.
Սօսիթէ Ժէնէսալ սը Լ'Անրիւ Օթման.
Գրէտի Ժէնէսալ Սթաման.
Սօսիթէ Օթման սը Շանօ է սը Վալէս, և
Սօսի Ս. Գոնթման գրասենեակը Ղալաթիա Գէորգ. պէյ խան, 12:

Ի. Ա. Ն.

Քէօնէն սիլոս տէօքմէ մատեն բարչասը, գըյէ օն պին, պէհէր գըյէսի օթմալ փարտ.

Սարը թէլ թօղը, գըյէ պէհ պին, պէհէր գըյէսի եւտի դըուշ երկիրմի փարտ.

Քէօնէն գաղլան սաճը, գըյէ երիւ պին կըլ, պէհէր գըյէսի ալթմըշ փարտ.

Խուրտէ թիմուր բարչասը, գըյէ երիւ պին.

Պէյքօղտէ քեպլին Խէպպաղլա. նէի ամիրէտէ մէլմուտ օլուպ ֆիլ. լուլթ օլունմաք իւզրէ միւզպիտէ. յէ քօնուլան պալատէ մուրագամ տէօթթ քալէմ էշեանն պէհասը երիւլիւք քալիմ երիւզ դըուշա օլարաք նաքտէն օլարաք լիլիլուպ, հէման ալիլ իոլիմէք շարթիլ իլէ ֆիլաթը մուրագամէլերի իլէ թալիլի էօհ. տէսիտէ օլուլուլ կիպի խուրտէ թիմուր բարչալէլինն տալիլ զուհուր իտէհէք թալիլի իլէ ֆիլաթը գալարալարըլմաղընտան վէ նիսանը լուլմինն երկիրմինն բէնձէնալիլ կիւնի թէքթար միւզպիտէլերի պիլ ինքա քարալը գալիլէլերի վերլէլէք ֆիլուլթ օլունմաղընտան, իլթիլ. րոսընա թալիլ օլունմաղընտան, իլթիլ. քիւրտէ Տարը Շուրալի սաքըլիլէ իլէ մէլերի վէ էշեալը մէլքիւրէլի կէօր. մէք իսթէյլէլերի տահա էվլէլէ տէպպաղլաննէի մէլքիւրէ միւրաճաւթ մէլէլէլերի:

4 Նիսան 1878

Պապը Սէրասքէրի

Խոսմախանէլէրտէն մատաւ, թալիլիս իլիւն միւզտարի քեաֆի Գօյուն էթի պուլմաղ մուհալ հիւլմինէ կիրմիլ օլմարնտան տօլալը, իլպու տօգսան տէօթթ սէնէյիլ բուլմէյիլ մարթի իլուն, խոսմախանէլէլեր զայրէլէ վերլմէք իլուն, զարուրի սըլըր էթի գօնթրալթօսալ լապթ օլուն. մը, վէ պուլուն պէհէր գըյէսի իլուն օն պիլ դուրուշ պէտէլ իլմալը գարարալարըլմըլ օլաղըլունտան, էս հալը թալիլսթըլն իսթիլ հաղլէլերին սըլըր էթի օլարաղ. մահալլէլլինտէն այլէն, վէ եալուտ իսթէլլէլ իտէ, պէհէր գըյէսի գալիլմէ երիւզ դըուշա հիւսպիլ իլէ օն պիլ դուրուշա օլալաղ. նիլալմիլ խոլլինէլինտէն պիտէլէն ալմուլէլ լաղըլ կէլէլէլի մալիւլէլերի օլմաղ իւզրէ իլան օլունուր:

14 Մարտ 1878

Պապը Սէրասքէրի

